

Třídy pevnosti

šroubů, matic a závitových kolíků

Pevnostní třídy se rozlišují podle materiálu (ocel a nerezová ocel). Kromě toho existují rozdíly v pevnostních třídách šroubů, matic a závitových kolíků z oceli.

Seznam kódů materiálů vychází z norem ISO 898-1 (pro šrouby), ISO 898-2 (pro matice) a ISO 898-5 (pro závitové kolíky).

Hodnoty pevnosti šroubů

Hodnoty pevnosti šroubů z oceli jsou popsány dvěma čísly oddělenými tečkou.

První číslo odpovídá jedné setině pevnosti v tahu R_m v N/mm^2 . Pevnost v tahu udává tahové napětí, při kterém šroub praskne.

Příklad šroubu třídy pevnosti 10.9:

Mezní pevnost v tahu $R_m = \text{první číslo} \cdot 100 = 10 N/mm^2 \cdot 100 = 1000 N/mm^2$.

Pomocí druhého čísla lze určit mez kluzu R_e nebo ekvivalentní mez kluzu či ekvivalentní mez kluzu $R_p 0,2$ šroubu. Mez kluzu R_e a mez kluzu $R_p 0,2$ udávají maximální napětí, ne dojde k plastické deformaci šroubu. V případě plastické deformace je šroub trvale deformován (rozdíl oproti pružné deformaci: šroub se po uvolnění tahu vrátí do původního tvaru). Druhé číslo udává desetinásobek poměru mezi mezí kluzu R_e resp. ekvivalentní mezí kluzu $R_p 0,2$ a mezí pevnosti v tahu R_m .

Příklad šroubu třídy pevnosti 10.9:

Mez kluzu $R_e = \text{mezní pevnost v tahu } R_m \cdot \text{druhé číslo} \cdot 0,1 = 1000 N/mm^2 \cdot 9 \cdot 0,1 = 900 N/mm^2$.

Tažnost A udává procento plastické deformace při zlomení.

Charakteristiky materiálu	Třída pevnosti					
	4.6	5.8	6.8	8.8	10.9	12.9
Pevnost v tahu R_m v N/mm^2	400	500	600	800	1000	1200
Mez kluzu R_e resp. mez kluzu $R_p 0,2$ v N/mm^2	240	400	480	640	900	1080
Tažnost A v %	22	10	8	12	9	8

Hodnoty pevnosti matic

Pevnostní třída pro matice z oceli popisuje na rozdíl od šroubu pouze jedno číselné označení. Jedná se o zkušební napětí S_p , které lze srovnat s pevností v tahu R_m šroubu. Matice s dvoumístným číslem (např. 04) popisují nízké matice.

Zkušební napětí S_p v N/mm^2		Třída pevnosti				
přes	do	04	6	8	10	12
	M4	380	600	800	1040	1140
M4	M7		670	855	1040	1140
M7	M10		680	870	1040	1140
M10	M16		700	880	1050	1170
M16	M39		720	920	1060	1200

Hodnoty pevnosti závitových kolíků

Závitové šrouby z oceli jsou popsány číslem a písmenem H na konci. Číslo zde udává desetinu Vickersovy stupnice tvrdosti HV min.

Písmeno H znamená tvrdost

Příklad kluzného šroubu s třídou pevnosti 45H:

Vickersova tvrdost = 45 HV x 10 = 450 HV.

To odpovídá pevnosti v tahu R_m 1455 N/mm².

Hodnoty pevnosti u nerezové oceli

Specifikace nerezové oceli jsou jednotně určeny pro šrouby, matice a závitové kolíky.

První písmeno označuje ocelovou konstrukci.

Příklad pro nerezovou ocel A2-70:

Písmeno A znamená austenitický (F znamená feritický).

První číslo popisuje skupinu oceli a související charakteristiky materiálu.

Příklad pro nerezovou ocel A2-70:

A2-70 je legovaná chromem a niklem (rozdíl oproti A4: nerezová ocel legovaná chromem, niklem a molybdenem).

Číslo za pomlčkou uvádí 0,1násobek pevnosti v tahu R_m .

Příklad pro nerezovou ocel A2-70:

mezní pevnost R_m = číslo za pomlčkou x 10 = 70 N/mm² x 10 = 700 N/mm²

Charakteristiky materiálu	Třída pevnosti			
	A2-50	A2-70	A4-50	A4-70
Pevnost v tahu R_m v N/mm ²	400	500	600	800
Mez kluzu R_e resp. mez kluzu $R_p 0,2$ v N/mm ²	240	400	480	640
Tažnost A v %	22	10	8	12